

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat-

Kanadai Magyar Újság

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

BEKEVAR
ALDINA
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORRURY
OTTHON-HALMOK
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LÁSZLÓ
SZÉKELYFÖLD
SUDBURY
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. MÁRCIUS 20. CSÜTÖRTÖK

NO. 12. SZAM

DETROIT TO BUDAPEST NON-STOP FLIGHT

BY MICHAEL ANTHONY
Reprinted from the "AIR TRAVEL NEWS"

Paul Revere rode the Boston Road to save a nation. In the modern fashion, Alexander Magyar, Hungarian war-time flyer, will attempt to fly the air lanes from Detroit to Budapest, Hungary, to retrieve a nation. The nation to be retrieved is Hungary. The flight is scheduled to take place about the end of May or the first part of June.

Probably no other similar venture in the history of record distance flying had a more interesting background than that which stands behind this project. The world has seen numerous record flights undertaken purely for the sake of establishing records; there have been several good-will flights made for the purpose of cementing the relations of countries, and no end of records have been established in the cause of big time advertising, but never before has this sort of thing been proposed as an instrument to influence international opinion on the subject of a nation's frontiers.

To get to the beginning of the story, it is necessary to review a few points in the histories of a handful of Central European nations at the close of the World War. At that time airplanes were looked upon as death dealing machines not considered capable of a 4,000 mile trip of any kind, to say nothing of a non-stop flight. Hungary, particularly, had little use for wings. Her hands were full of the aftermath of the world struggle. Her industries, her commerce and her very homes were in need of repair, there was civil strife to contend with, and on every side neighboring countries were pressing in to usurp her border-lands as the spoils of war. Previous to this Hungary's boundaries had remained practically unchanged for 1,000 years.

Reclus, the French geographer, once said that Hungary was the most perfect geographical unit in the world. Budapest, the capital city, quite centrally located, is the midst of a great plain. This and the land to the south was largely given over to agriculture. To the north is a rugged division that embraced most of the country's industries. On the southeast and east is a rich mining region. On the west, fronting Austria is an extension of the agricultural plain and a link in the chain of mountains that seems to them in the whole land. The only outlet to the sea and the world's maritime commerce was the port of Fiume, in the extreme southwest, on the Adriatic.

A glance at a modern Atlas will show that the present political boundaries of Hungary include only the central plain, and not all of that. The Treaty of Trianon between Hungary and the Allies in 1920, gave 71% of the pre-war territory and about 63% of the pre-war population to surrounding powers. The industrial region in the north is now the property of Czechoslovakia, the rich mining region in the east and southeast is held by Roumania; the southern and southwestern frontier has gone to Jugoslavia, and a strip of the northwest has been handed over to Austria. Fiume, the gateway to world commerce, has for some time been under Italian rule. Truly, Hungary is but a shadow of its former self.

All of which, you may say, has apparently nothing to do with a 4,000 mile non-stop flight, but you are ahead of the story, we have merely sketched out the introduction. According to reports from that part of the world, the Hungarian people, both at home and abroad, are not at all satisfied with the present state of affairs; at the same time they are neither in the position nor the mood for another war. If the frontiers are regained they must be regained peacefully, and in view of the fact that Czechoslovakia, Roumania, and Jugoslavia have joined hands in what is known as the little Entente — an

alliance that could really crush the discontented scape-goat, or with equal ease, bring powerful influence to bear upon outside interference — this peaceful move seemed doomed to failure. It is at this point that the Detroit to Budapest flight comes in. In the United States and Canada there are many hundreds of thousands of Hungarians. Most of them are good American citizens, or good Canadians, as the case may be, but they are not altogether unmindful of the things that go on in the motherland. In fact, many of them are recent arrivals, forced out of Hungary by the conditions that presently prevail there. In several large cities throughout the United States these people have banded together for social, business and other reasons. What could be more natural than that these groups should find the "old country" a favorite topic of conversation, and that they should wax indignant over the sufferings of their former countrymen? In Detroit, where the Hungarian portion of the population is by no means insignificant, the members of a group conceived the idea of an airplane flight from that city to Budapest. "It will be sensational," they said, "it will direct the eyes of the world to our country and something will be done about the frontiers."

(TO BE CONTINUED)

KÉZIMUNKA-KIALLITÁST RENDEZNEK EDMONTONBAN

Miután az Edmontonban április 22-25 között megtartandó nemzetközi kiállítás vezetésére nagyon érdekelték a magyar vonatkozású háziipari munkák iránt, mindazok, akik a kiállításon résztvenni óhajtanak, lépjenek mihamarabb érintkezésbe a kiállítás magyar osztályának rendezőivel, Lukács Lajos honfitárral, kinek címe: 10211—97th St. Edmonton, Alta. A kiállítás magyar osztályában csak magyaros díszítésű és mintájú kézimunkákat vagy iparművészeti tárgyakat fogadnak el.

HATALMAS FÖLDRENGÉS PUSZTÍTOTT KRÉTA SZIGETÉN

Kréta szigetén hatalmas földrengés volt. Tíz faluban a házak jórésze beomlott. Skaláni falva teljesen elpusztult. Cuvcs községben több ember megsebesült. Nagy pusztítást okoztak a földlökések Candia városában is. Candiában minden ház összedőlt és a lakosság pánikszereiben menekült a szabadba. Az éjszakát a lakosság a szabadban töltötte.

MAGYAR ESTÉLY WINDSORON

Április 6-án vasárnap este az Evangélikus Négyesület műsorosa magyar estélyt rendez. Az érdeklődők figyelmét már most felhívjuk ezen komoly és vallásos összejövetelre.

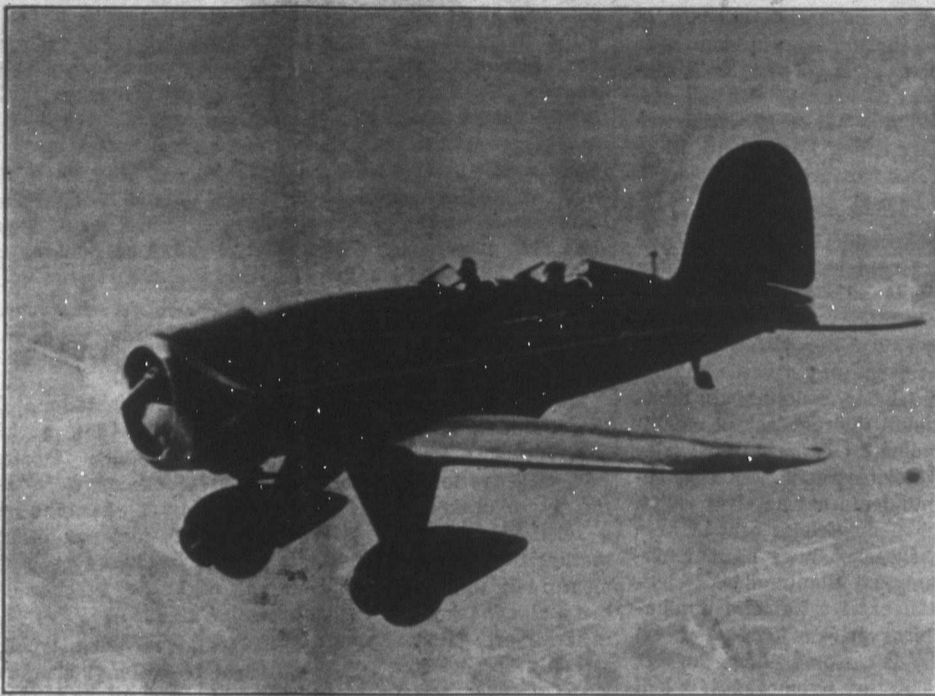
Legujabb hírek

BARKER torontói repülőszerecs, aki a háború alatt 52 ellenséges gépet lőtt le a levegőben, most érte utol a végzete. Egy újfajta repülőgépet kipróbálása alkalmával gépe elvesztvén az egyensúlyt lezuhant és a híres hadipilóta szörnyethalt.

MEGHALT PRIMO DE RIVERA spanyol katonai diktátor, aki évekig tetőtámas tartotta az Ibériai félsziget tüzés vérű lakosságát. Miután Alfonso spanyol király demokratikusabb kormányt vezetett ki és a diktátornak el kellett hagynia Spanyolországot Párisban szívizékhűdéssel halt meg.

NEM FIZETNEK kártérítést a vasutak a vágányokon ödögölő állatok elmozdításáért. A törvényszék elutasította a felperes gazdák követelését.

"JUSTICE FOR HUNGARY!"

The unique "Lockheed Sirius" plane, believed to be the fastest long-distance aircraft, which was chosen by the Hungarians of this continent for the Detroit-Budapest non-stop flight.

Ilyen típusu repülőgéppel fogja Magyar Sándor pilóta megtenni a Detroit-Budapest közötti utat. A "Justice for Hungary" nevű gép, mely a kanadai és amerikai magyarság bátorító üdvözlését fogja levelezőlapok alakjában továbbítani a trianoni béke áldozatainak — a leggyorsabb távolági léggérmű. Legközelebbi számunkban részletesen kitérünk a magyar óceánrepülés érdekes mozzanataira.

MEGÜNNEPELTÜK MÁRCIUS 15-ÉT

MAGASAN LENGETT A MAGYAR LOBOGÓ A "MANITOBA FREE PRESS" PALOTÁJÁNAK ORMÁN — TSZAZNAL TÖBB WINNIPEGI MAGYAR ELŐTT OLVASTA FEL MRS. BROWN ANGOL TANITÓNŐ A KANADAI MAGYARSÁGHOZ INTÉZETT ÜNNEPI ÓDÁJÁT

Mint mindenütt egész Kanadában, úgy Winnipegben is méltó keretek között hódolt a magyarság a nagy szabadság-nap emlékének. Sajnos a nagy távolságok miatt vidékről nem érkezhettek be lapzártá előtt a tudósítók s így a Kelet- és Nyugatkanadában egyaránt megtartott lelkes ünnepekről csak jövő számunkban írhatunk részletesebben, míg most a Winnipegben lefolyt események rövid képét adjuk.

A Kanadai Magyar Betegsegélyző Szövetség 22-ik osztályává alakult Winnipegi Első Magyar Egylet már szombaton este tartotta meg zártkörű ünnepségét a Manitoba Avenue 242 alatti saját házában, melyen az egylet tagjai kívül szép számmal jelentek meg vendégek is. Magyar József elnök ünnepi beszéde, valamint Bottka Olga éneke, Nyerges Sándor tükör, Simon György, Sebők József Bauerhuber József, Molnár Gyúzi, Hauser István és ifj. Hauser Sebő szavaltai ragadták meg az ünnepi közönség figyelmét. Következő számként Koródy Béla általános tetszés között fejtegette, hogy mennyire fontos volna az, ha minden kanadai magyar a hozzá legközelebb eső egyházbába vagy egy-egy letartozván, tevékenyen résztvenne a kanadai magyar társadalom kiépítésében. Pál Béla szavalt a verséből foglalta, hogy "jobban izlett otthon a kalács..." Végül Magyar József a betegsegélyzőse fontosságára hívta fel az egybegyűlteket figyelmét. Miután a jelenlevők igaz szívvel énekeltek el az "Isten áldd meg a magyart" — az egybegyűlteket az est hátralevő részét kedélyes társalgással és táncsal töltötték el.

A winniepegi társadalmi egyesületnek Sebők József, iparművész által felkészített Little Theatre helyiségében vasárnap délután rendezett nemzetközi ünnepélyen ugyiszólván kivétel nélkül résztvett Winnipeg egész

magyarsága. A kanadai és a magyar himnuszok eléneklése után Bayer Béla szavalt a megrázó erővel Petőfi la szavalt a Talpra magyar-ját, majd pedig huz magyarruhás kisleány és fiu megkapó bájosággal adta elő a "Hazamegyünk" című szindarabot, Istvánffy Zoltán és a Nőszövetség több lelkes tagjának rendezésében. Ezután Csipkés Kálmán szavalt a saját költményét, majd pedig a Tiszt. Csendes vezetés alatt álló Dalkoszoru hatalmas sikerrel énekelte el a Rákóczi indulót.

Az ünnepség kimagasló pontja képen Dr. Szent-Iványi Domokos alkonzul mondotta el ezután nagyhatású beszédét. A magyar nemzet történelmében messze kimagasló pont március 15-ike — mondotta Dr. Szent-Iványi — Mig ezelőtt egy-két évtizeddel még akadtak különvélemények ebben a kérdésben, ma azonban már annyira méltányolja a magyar nemzet a március 15-iki törekvéseket, hogy maga a hivatalos Magyarország is március 15-ikét jelölte meg törvényesen nemzeti ünnepként. Azonban, hogy a 48-as szabadságharc nem műlő jelenség, hanem fordulópont volt a magyar nemzet történelmében, azt bizonyítja az is, hogy a 49-es idők elnyomtatása ellenére, a haza bölcsse, Deák Ferenc köré csoportosuló magyarságnak sikerült 1867-ben a 48-as követelések alapján kiegyezni Béccsel, ami a világháború előtti Magyarország alapját biztosította. Azonban egészen 1918-ig, tehát még évtizedekkel a kiegyezés után is a 48-as kérdések állottak a magyar politika homlokterében, ami szintén azt mutatja, hogy a szabadságharc politikai hullámai még egy fél század elmúltával is éreztették hatásukat.

Ebből is következtethető, hogy — amint a történelem más korszakaitban — a magyar nemzetet csak akkor tudták letiporni, ha meglazult a nemzetiség közétünk, viszont még a

legnehezebb időkben is fejlődést tudunk felmutatni, ha megtaláljuk azokat a testvéri szálakat, amelyek a megértéshez vezetnek. Ha tehát a mai nehéz idők magyarsága is ki tudjon lépni az együttműködés lehetőségéig, ha úgy a Csonkaország, dig az angol Great Charterrel egyidejűleg a megszállott területek és a küljü Aranybulla biztosított a szabadságföld magyarsága is összetart, akkor szerető magyar nép számára...

WELLANDI POSTA

A WELLANDI MAGYAR ÖNKÉPZŐKÖR TAGSÁGA LAPUNK UTJÁN VEDI MEG A BECSÜLETEN EJTETT ROSSZAKARATU CSORBAT — A "KANADAI MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG" IS A KANADAI MAGYAR UJSAG HASÁBJAIN ADJA TUDTUL KANADA MAGYARSÁGÁNAK, HOGY NEM AZONOSITJA MAGAT A KOMMUNISTA AKNAMUNKÁVAL

Miután Welland magyarságának két szervezetétől is kaptunk a közel-múltban általános érdeklődésre számítható levelet, amelynek közlését kérték a magyarság felvilágosítása szempontjából, az alábbiakban helyt is adunk a közölségnek. Fentartottuk azonban magunknak a jogot arra, hogy mindkét levélből töröljünk egy a személyes vonatkozású, valamint a magyarság együttműködését esetleg még jobban megnehezítő nyilatkozatokat, miután a Kanadai Magyar Újság nem közölhet egyetlen olyan sort sem, amely óljat öntene a magyar szétválasztás amegy is sok értékes kezdeményezést felperesző tüzére.

HOGY IS ALL A WELLANDI MAGYAR ÖNKÉPZŐKÖR?

Az egyik magyar nyelven kiadott keletkanadai hetilap 1930 febr. 20-iki száma vezércikk alakjában foglalkozik a Welland Magyar Önképzőkörrel Szépen elbiratja, elmeteti és tisztviselőit lebolondozza és mindezt miért teszi? Mert az Önképzőkör nem az illető sajtótermék alkotása. Itt hát a hiba, és ezért nem jó semmi. Az illető hetilap az önképzőkörrel mindig ellenszenvvel viseltetett és tekintettel pedig arra, hogy az illető lap állandóan támadja a választott és tagságellenőrzése alatt álló önképzőkör vezetőjét — a sajtótámadások által uj elnököt a mi választott a következők felvezetett magyarság tájékoztatásul kijelentjük, hogy az ismert (Folytatás a 7. oldalon!)

nem kell csüggednünk, mert Magyarországot feltámadását még a poklok kapui sem tudják meggátolni.

A műsor következő száma képen Sebők József megrázó érzésű szavalt a Szabolcska Mihály "Petőfi lelke" című költeményét, majd pedig Mrs. Elma Kernedy Brown, a winniepegi magyarok egyik angol tanitónője tört magyarsággal üdvözölte az ünnepi magyarságot, aminek természetesen olyan óriási tapsorkán lett a következménye, aminőt keveset hallottak a Little Theater falai. Mrs. Brown ezután elszavalt lapunk mult számában már közölt költeményét, a "Welcome to the Magyar" — mire a nemzeti viseletbe öltözött kis Gyula Márta piros és fehér székfűkből nemzetiszínű szallaggal átkötött csokrot nyújtott át a lelkes magyarbarát tanitónőnek.

Kozma Ándor "Táltos álma" című izzó költeményét Payerle Ákos mondta el, majd pedig Payerle Nándorné és Wild Kornélné adták elő a Rákóczi indulót zongorán. A közönség ezután a Szózat és a God Save the King eléneklése után széjjelozott. Bár a havas kanadai tavasz más képet mutatott mint az óhazai március, a szivekben a 48-as lángok égtek, a Free Press sajtópalotájának főbíróján magyar zászlót lengetett a szél e az angol lapokban százezer kanadai többek között a következőket olvashatta: "Március 15 a magyar nép nemzeti ünnepe, melyet az egész világ megünnepelnek. A török és osztrák elnyomtatásból feléledő magyarság 1848 március 15-én kezdte meg a szabadságharcát 61 jogiért, amelyeket 1880-ban a vérszerződés, 1222-ben a petőfiségi, ha úgy a Csonkaország, dig az angol Great Charterrel egyidejűleg a megszállott területek és a küljü Aranybulla biztosított a szabadságföld magyarsága is összetart, akkor szerető magyar nép számára..."

sajtóhadjáratnak alapja nincs a rossz akaraton kívül.

Miután pedig az illető hetilap a wellandi és környékbeli magyarság jóhiszeműségét kihatárván tényleg bizonyos mulasztásokat követett el a múltban a magyarság szervezésével kapcsolatban, kénytelenek vagyunk arra kérni az illető lapot, hogy a lehető legelőbb az önképzőkört még egyszer megrálgalmazná, feleljen a következő kérdésekre:

1. Hol van a Welland Magyar Betegsegélyző Egylet, amely 1910-ben megalakult? És hol van annak több mint 1000 dollár megtakarított pénze?
2. Hol van a wellandi, illetve a crowlandi Magyar Ház, ami szépen felépült a wellandi magyarság pénzén 1913-ban — hol van ma?
3. Hol van a szintén Wellandban alakított "Magyarország Fiai Egyesülete" és annak fennmaradt közel ezer dollárja?
4. Hol van az új Kanadai Polgárok Egyesülete és a beugratott tagok dollárjai?
5. Hol van a Welland Magyar Ottthon, amelyet az illető sajtótermék hiba, és ezért nem jó semmi. Az illető hetilap az önképzőkörrel mindig ellenszenvvel viseltetett és tekintettel pedig arra, hogy az illető lap állandóan támadja a választott és tagságellenőrzése alatt álló önképzőkör vezetőjét — a sajtótámadások által uj elnököt a mi választott a következők felvezetett magyarság tájékoztatásul kijelentjük, hogy az ismert (Folytatás a 7. oldalon!)